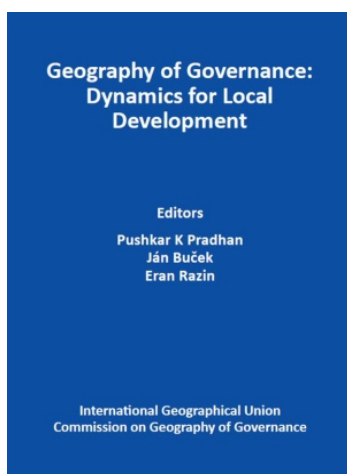

KATEDROVÝ TELEGRAF

Súhrn informácií z katedrových newsletterov za letný semester 2012/2013

Nová monografia „Geography of Governance: Dynamics for Local Development“

S významnou spoluúčasťou katedry vznikla nová monografia venovaná skúmaniu aktuálnych procesov na prieniku geografie, vládnutia a rozvoja. Jej základom boli vybrané príspevky, ktoré odznali na konferencii v Káthmandu v r. 2011. Po rok pol trvajúcom procese selekcie, ich dopracovania do podoby kapitol, následnom posudzovaní a záverečných úpravách, monografia vyšla na jar 2013 s podporou Commission on Geography of Governance, International Geographical Union (IGU). Editormi boli Pushkar Pradhan (Tribhuvan Central University Kathmandu), Eran Razin (Hebrew University Jerusalem) a Ján Buček (Univerzita Komenského Bratislava). Najmä profesor Pushkar Pradhan a jeho kolegovia v Káthmandu výrazne prispeli k príprave publikácie do tlače. Obsahuje kapitoly s autormi od

Japonska až po Poľsko. Významný podiel však majú autori z Nepálu a Indie. Dokumentuje to ambíciu IGU pôsobiť globálne, vytvárať priestor pre širšie začlenenie ďalších krajín a členov do jej aktivít. Súčasne to však dokumentuje rastúcu kvalitu geografie v mnohých doteraz prehliadaných krajinách. Kapitoly sú veľmi podnetné a prinášajú analýzy rôznych aspektov rozvojového procesu, upozorňujú na význam tradičných a nových štruktúr vládnutia. Pozitívom bola väčšia pozornosť rozvoju vidieka, marginalizovaných území, z pohľadu ich riadenia. Podnetné sú aj kapitoly venované možnostiam aplikácie nových, no dostupných technológií pre zlepšenie života v menej rozvinutých krajinách.

Monografia je dostupná v plnotextovom znení na <http://www.igu-gog.org/index.php>.

Prehľad publikácií vydaných pracovníkmi katedry počas letného semestra školského roku 2012-2013

Bleha, B., Šprocha, B., Vaňo, B. 2013. *Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060*. 1. vyd., 81p., Bratislava: INFOSTAT.

Buček, J., Bleha, B. 2013. Urban Shrinkage as a Challenge to Local Development Planning in Slovakia. *Moravian Geographical Reports*, Vol. 21, No. 1, p. 2–15.

Roupa, M., Kusendová, D. 2013. Historická podmienenosť regionálnych demografických rozdielov na Slovensku. *Historický časopis*, 61, 2, pp.343-375.

Rusnák, J., Korec, P. 2013. Alternatívne koncepcie postsocialistickej transformácie. *Ekonomický časopis*, 61, 4, s. 396-418.

Bačík, V., Klobučník, M. 2013. History of Tour de France from the Geographical Point of View. *Sport Science Review*, vol. XXII, no. 3-4, pp. 255 - 277, DOI: 10.2478/ssr-2013-0013

Plešivčák, M. 2013. The Regional Dimension of the Socio-Political Urban-Rural Conflict in Slovakia. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*, Vol. 48, No. 1, pp. 47–58.

Katuša M., Mládek J., Bleha B., 2013. Prieskum postojov k rodine a reprodukci v urbánnom prostredí Bratislavy a na Slovensku. *Demografie*, 55, 1, pp. 47-66

Korec, P., Bučeková, I. 2012. Bratislava –Slovakia. In: Cudny. W., Michalski. T., Rouba. R. Eds. *Tourism and the transformation of large cities in the post – communist countries of Central and Eastern Europe*. Lodz: ŁTN, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. pp.69-102.

Buček J., Korec, P. 2013. Directly elected large cities' mayors during transition: advantages, risks, leadership style and governance in Slovakia. In: Pradhan, P. K., Buček, J. and Razin, E. (eds). *Geography of Governance: Dynamics for Local Development*. International Geographical Union Commission on Geography of Governance. pp.67-76.

Ďurček, P., Bleha, B. 2013. Regionálna nerovnomernosť vybraných demografických javov v Európskej únii. *Geografický časopis*, roč. 65, č. 1, pp. 3-22.

Horňák, M., Pšenka, T. 2013. Verejná doprava ako indikátor medzisídelných väzieb medzi mestami Slovenska. *Geografický časopis*, roč. 65, č.2, 119-140.

Rochovská, A., Majo, J. 2013. Domáce je domáce, alebo už sa to pestovanie v dnešnej dobe neoplatí? (Domáce hospodárenie - stále dôležitá súčasť životných stratégií domácností slovenského postsocialistického vidieka). *Slovenský národopis*, roč. 61, č. 1, pp 7-30.

Káčerová, M., Ondačková, J., Mládek, J. (2013). Contribution of population processes to population ageing: a comparison of the Czech and Slovak Republics. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis - Geographica*, 44, 1, 27–43.

Káčerová, M. Ondačková, J., Mládek J. 2013. Sociálne služby pre seniorov, typy, veľkosť a priestorová diferencovanosť - komparácia Českej republiky a Slovenskej republiky. *Regionální studia*, roč. 7, č. 1, pp.51 - 66.

Plešivčák, M. 2013. Časopriestorové aspekty rurality volebnej podpory rozhodujúcich politických strán na Slovensku v celoštátnom a regionálnom kontexte v období rokov 1998–2010. *Politologický časopis*, Vol. 20, No. 2, pp. 176-196.

Miláčková, M. 2013. Sociálno-priestorové nerovnosti v meste: segregácia a separácia v Bratislave. In sborník z workshopu: Geografický výzkum: Společnost a příroda v období krize. Masarykova univerzita, s. 127-146. ISBN 978-80-210-6230-6.

Máliková, L., Spišiak, P. 2013. Vybrané problémy marginality a periférnosti vidieckych regiónov na Slovensku. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 57, No.1, pp.51-70

Richter, M., Bučeková, I., Úloha, rozmiestnenie a pôsobenie turistických informačných kancelárií na Slovensku. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 57, No.1, pp.71-94

Káčerová, M., Ondačková, J. 2013. Index závislosti starého obyvateľstva so zdravotným obmedzením v Európe. *Forum statisticum Slovaca*, č.1, s. 30-38.

Katuša M., 2013. Plánovaný počet detí vysokoškolských študentov a diferenciačné faktory reprodukčného správania. *Forum Statisticum Slovaca*, č. 1, pp. 51-56.

Ondoš S., Paulovičová I., Belušák L., Kusendová D. 2013. The Bratislava public transport in network analysis. In: GIS Ostrava 2013, Ostrava, VŠB – Technická Univerzita Ostrava. ISBN 978-80-248-2951-7.
http://gis.vsb.cz/GIS_Ostrava/GIS_Ova_2013/proceedings/papers/gis201350944ed58191e.pdf

Ondoš S., Bergman E. 2013. European Integration as Policy Metaphor for future EU-EN Knowledge Sharing. WP4/11 SEARCH Working paper. Working paper collection. University of Barcelona, AQR-IREA Research Group.
<http://www.ub.edu/searchproject/wp-content/uploads/2013/01/WP-4.11.pdf>

Buček, J., 2013. History and present of regional and multi-level governance in Slovakia. In: Kovács, I., P., Scott, J., Gál, Z., eds. Territorial Cohesion in Europe. Pécs: Institute for Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences. pp.435-443.

Základné štatistické informácie o počte prijatých študentov a absolventoch v študijných programoch katedry

Katedra sa stále teší primeranému záujmu o štúdium. Do 1. ročníka bakalárskeho štúdia v šk. roku 2013/2014 sa na odbory garantované katedrou zapísalo vyše 120 študentov (údaje k začiatku školského roka - 23.09.2013). Z toho 14 študentov na odbor geografia a demografia, 61 študentov sa zapísalo na odbor geografia v štátnej správe a samospráve v dennej forme a 46 študentov na ten istý odbor v externej forme. Do prvého ročníka masterského štúdia na odbor humánna geografia a demografia v štátnej správe a samospráve sa zapísalo spolu vyše 90 študentov. Z toho 59 študentov na dennú formu a 34 študentov na externú formu štúdia. Ako sa už stáva pravidlom, sú medzi nimi aj absolventi bakalárskeho štúdia ukončeného na iných vysokých školách. Na doktorandské štúdium sa na katedru boli prijatí 3 študenti na denné štúdium a 2 študenti na štúdium v externej forme.

V uplynulom školskom roku 2012/2013 ukončilo bakalárske štúdium 18 študentov v odbore geografia a demografia, 30 študentov v odbore geografia v štátnej správe a samospráve v dennej forme a 22 študentov v externej forme. Na masterskom stupni ukončilo štúdium 24 študentov v dennej forme štúdia a 33 študentov externého štúdia.

Katedru obzvlášť povzbudzuje v jej vedecko-pedagogických aktivitách, že patrí k lídrom v príprave doktorandov v geografii a demografii na Slovensku. V uplynulom školskom roku boli obhájené 4 PhD práce doktorandov – Jaroslav Rusnák, Jana Pukačová, Michal Klobučník a Martin Plešivčák. Podobne bolo na katedre v šk. roku 2012/2013 ukončené jedno rigorózne (RNDr.) konanie (Miroslav Sepši).

Séria prednášok, ktoré sa uskutočnili na našej katedre

Keď sme pred časom s Jurajom Majom uvažovali o tom, ako najlepšie využiť priestor vytvorený novým kurzom pre budúcich magistrov, nedokázali sme viac než načrtnúť nejasnú konceptuálnu líniu. Jednoznačne nás viedla do vnútra mestskej spoločnosti, k čomusi čo stále nevieme pomenovať inak ako neviditeľné mesto. Nie náhodou inšpirujúc sa Italom Calvinom. Tri utorkové popoludnia počas uplynulého mesiaca sme sa túto líniu snažili hľadať spolu s hosťami. Filozof, profesor Miroslav Marcelli nám mesto ukázal ako dielo, ktoré sa podľa dobového kontextu neustále vyvíja medzi zhmotnením vízií zakladateľov, modifikovaným štruktúrami generovanými sčítaním drobných rozhodnutí obyvateľov, až po fascinujúci záver, kde konvenčný priestorový obraz mesta premietol na plátno času, rytmom ľudského života. Architektka, docentka Henrieta Moravčíková filozofickú bázu ilustrovala praxou budovania modernej urbanistickej štruktúry. Nie však ako diela, ktoré možno ukončiť ale podliehajúceho deštrukcii, transformovaného organicky v reálnom čase, v reálnom bratislavskom kontexte. Ľudia pri tvorbe mesta cielene a nezámerne spolupracujú. Lekárka, profesorka Daniela Ostatníková nás priviedla späť k aktérovi spolupráce a popísala medicínske základy vnútorného sveta človeka a jeho sociálnej dimenzie. V súlade s Marcellim aj Moravčíkovou nám jej prednáška zbúrала ďalší medziodborový plôtik, a dala dôvod, prečo našu snahu o poznanie ľudskej spoločnosti vyvíjame práve medzi prírodovedcami. Pomerne násilne ukončené diskusie po prednáškach ukázali, že študenti aj hostia majú o hľadanie spomínanej línie na našej pôde veľký záujem. Podarilo sa ich realizovať aj vďaka úžasne hravej grafickej sérii od Júlie Kotuľovej. Symbolický panelák je v nej žijúcim miestom. Dobré sa pozrite, čo všetko sa na tomto mieste za jeho múrmi dialo.

Informačné plagáty k jednotlivým prednáškam

ďalšie informácie o prednáškach nájdete na stránkach:

<https://www.facebook.com/events/532731516778553/>

http://humannageografia.sk/foto_detail.php?id=6

Profil Katedry humánnej geografie a demografie na Facebooku

Pondelková súkromná návšteva Marka Zuckerberga na Slovensku bola tým pravým stimulom pre ďalší krok v komunikácii s našimi študentmi, absolventmi, priaznivcami,...Budeme veľmi radi, ak navštívite náš katedrový profil, na ktorom budeme pravidelne zobrazovať vybrané informácie, ktoré sa na oficiálnu stránku katedry nezmestia. Asi nemá veľký význam poukazovať na vplyv sociálnych sietí na súčasný život okolo nás, preto jednoducho prijmite pozvanie na náš nový, práve vytvorený katedrový facebookový profil.

"smetomestosemto"

na Urban Markete / spring edition
v Starej tržnici na Námestí SNP
1. júna 2013 od 13⁰⁰ do 15⁰⁰ a 2. júna 2013 od 16⁰⁰ do 18⁰⁰

Mesto rôznorodých prekvapívo sa prelínajúcich komunit ľudí, ktorí v Bratislave vyvíjajú aktivity v kultúrnej sfére. Mesto zložené zo subjektívnych projekcií previazaných inšpiráciami, pozitívnymi aj negatívnymi interakciami, racionálnymi, zažívanými, emocionálnymi, imaginatívnymi. Kontext pre rozvinutie tvorivej spoločnosti má podobu špecifického životného štýlu realizovaného na konkrétnom mieste. Sloboda času a priestoru pre prácu, účasť na neustálom experimentovaní a hravej kombinácii podnetov zjavne súvisí s prítomnosťou rozvinutej street kultúry, umožňujúcej náhodné stretávanie sa. Vidíme tvorivé mesto rodiať sa zosieťovaním prvej porevolučnej generácie ľudí. Považujeme za výzvu pozorované dianie zachytiť a podporiť. Na Urban Markete budeme tvoriť participatívnu mentálnu mapu Bratislavy. Návštevníci budú môcť zachytiť na veľký formát kresbou, textom či gestami, podľa svojich momentálnych nálad, fragment vlastného zažívania mesta.

bližšie informácie nájdete:

[Na našom novom facebookovom profile](#)

[Na stránke tohoto podujatia na FB](#)

SMETOMESTOSEMTO na bratislavskom Urban Markete

S. Ondoš, E. Polonyová

Pokúšať sa o hľadanie kontúr súčasnej spoločnosti nie je jednoduchá úloha. Ktorýmkoľvek smerom sa vyberieme, všade nachádzame celé spektrum priznaných aj nepoznaných faktorov, ktoré formujú rozhodovanie ľudí v každej ich životnej situácii. Každodennej i mimoriadnej.

Napriek tomu sa o to na poli spoločenských vied neustále pokúšame, spoliehajúci sa spravidla na úzko zameraný teoretický konštrukt, ktorý momentálne nie je v zjavnom rozpore so skutočnosťou. Spoločnosť však generalizáciám odoláva. Jedným zo silných súčasných motívov je ľudská kreativita, ktorej sa darí v dobre

rozvinutom kultivovanom prostredí vzdelaných, talentovaných či zručných ľudí, spravidla v kulisách mestskej ulice, otvorenej každej "nenormálnosti".

O čosi také sme sa pokúsili posledný víkend v Bratislave aj my - a výsledok stojí za to. Inšpirovaní tradíciou Kevina Lyncha sme sa počas workshopu na jarnom Urban Markete v Starej tržnici pokúsili o tvorbu participatívnej mentálnej mapy mesta. Na plátne sa v priebehu dvoch popoludní objavila voľná kresba niekoľkých desiatok autorov. Prelína sa v nej množstvo príbehov, vrstiev odkazujúcich na mesto ako emergentnú štruktúru, čiastočne hmotný artefakt, na ktorý sú projektované veľmi subjektívne, navzájom previazané prežívania jedného mesta, nakreslené, napísané alebo zachytené symbolmi.

Projekt smetomestosemto pre nás znamená začiatok práce na rozsiahlejšom diele. Jeho zámer zostáva podobný. Voľným formátom zachytiť prelínanie individuálneho zažívania tvorivého mesta aktívnych osobností s jeho prostredím. Vzájomnými inšpiráciami, impulzmi, pozitívnymi aj negatívnymi interakciami, racionálnymi, zažívanými, emocionálnymi, imaginatívnymi. Vstúpime tak do topografie sociálnych sietí bratislavských kreatívco, bez tradične značkových chododníkov pre turistov.

A uvidíme, či sa nestratíme.

Tour de Slovaquie 2013 po x-tý krát

Nie, nebudeme informovať o opakovaných cyklistických úspechoch členov našej katedry, ale len malú znôšku poznatkov by sme radi z tradičnej exkurzie z geografie našich druhákov priniesli. Akýže to vzletný názov pre obyčajné potulovanie sediac v autobuse a s častými zastaveniami (skoro tak často ako „cikpauzy“), nástupmi, výstupmi, hľadaním zošita s poznámkami, či výrazu maskujúceho maximálny nezájem, a neustálym presúvaním medzi ubytovacími zariadeniami rozličnej kvality? Týždeň kočovného života dá zabráť, ale má svoje čaro. Takže z celej tej pestrej zmesi zostane napokon v myšliach aj veľa pozitívneho, či priam naplňujúceho. A aj keď majú geografi svoje vychodené až zošliapané cesty, každý rok z toho „vylezie“ čosi jedinečného a zaujímavého.

Čo tvorilo túto zmes tento rok?

1) 4 vedúci – jeden z tých zrelších vedúcich bol za dobrého a druhý za zlého, jeden kultúrny demograf a jeden dretatý doktorand z fyzickej.

2) Plný autobus študentov - pestré „cuvée“ účastníkov zájazdu tvorené širokou paletou odrôd. Mali sme hrozienka, ktoré skysli už na začiatku a tie, ktoré zotrvali čerstvé až do konca.

3) Jeden americký Brit – ojedinele sa vyskytujúci cestujúci, ktorý prekvapil znalosťou niektorých slovanských jazykov a aj slovenských reálií.

4) a na záver to najdôležitejšie – pestrá plejáda zastavení (pozor, nie ako krížová cesta!) – továreň na sklenené fľaše v Nemšovej, Oravský hrad, neprístupná jaskyňa Mieru v Demänovskej doline, Rainierova chata vo Vysokých Tatrách, nedobytný kostolík v Ladomírovej (možno preto, že je v UNESCO, nám ho nikto nevedel odomknúť), Viničky a ochutnávka tokajských vín, Zádielská tiesňava, Ipolytarnóc – jediná zahraničná zastávka v maďarskom geoparku, ďalšia ochutnávka vín v Sebechleboch, pokazená batéria v autobuse a takmer nočný príchod do Bratislavy. Ktorýsi z geografov raz povedal, že geografi sa nestrácajú, iba hľadajú nové cesty. Zdá sa, že tento rok sme sa opäť nestratili a stále vieme na našom malom Slovensku nájsť nové cesty.

Finance in Transition / Finance and Governance: Lessons for the Future

V dňoch 16. a 17. mája 2013 sa v rámci podujatí siete *RSA Research Network on Geographies of Finance and Post-Socialist Transformations* a v spolupráci s *IGU Commission on Geography of Governance* uskutočnil medzinárodný odborný seminár **“Finance in Transition / Finance and Governance: Lessons for the Future”**. Semináru sa zúčastnilo viacero zahraničných odborníkov ako Adam Swain (University of Nottingham), Dariusz Wojcik (Oxford University), Katalin Botos (University of Szeged, Hungary), Jiří Blažek (Charles University, Prague) a mnohí ďalší. Lokálnymi organizátormi boli Ján Buček a Alena Rochovská.

[Bližšie informácie o tomto podujatí](#)

Návšteva v Bruseli

V období od 3. do 24. júna 2013 absolvoval náš kolega Martin Plešivčák študijnú stáž v Bruseli v kancelárii poslankyne Európskeho parlamentu za Slovenskú republiku, Kataríny Neveďalovej. Napriek mladému veku sa táto ambiciózna politička, venujúca sa (okrem iného) problematike kultúry a vzdelávania s geografickou špecializáciou na stredoázijské republiky, môže popýšiť i titulom „europoslankyne roka“, ktorý jej bol udelený v roku 2010. Trojtýždňový pobyt bol orientovaný na zoznámenie sa s fungovaním zákonodarného mechanizmu Európskej únie, pričom náplň samotnej práce spočívala v zostavovaní reportov z odborných konferencií a zasadnutí výborov pracovných skupín pri frakcii sociálnych demokratov uskutočňovaných na pôde Európskeho parlamentu, a vo vypracovaní odbornej analýzy týkajúcej sa projektu “The European Parliament - Why Should I

Care?“ uskutočňovaného pod záštitou The European Policy Centre. Táto iniciatíva Európskej únie so zameraním na posilnenie európskej identity a občianstva bola programovo zacielená na generáciu mladých ľudí žijúcich v členských krajinách európskej „28“ a zdôraznenie významu aktívnej účasti na hlasovaní v budúcoročných voľbách do Európskeho parlamentu.

Pracovné stretnutie projektu COST „CIRES“ v Bratislave

Riadiaci výbor COST projektu CIRES - „Cities re-growing smaller“ si vybral za miesto svojho ďalšieho pracovného stretnutia Bratislavu a poveril jeho prípravou slovenských partnerov projektu doc. Blehu a doc. Bučeka. Stretnutie sa nakoniec uskutočnilo začiatkom marca 2013 (7.-8.marcha 2013) v priestoroch fakultného konferenčného centra AMOS. Hlavným cieľom stretnutia bolo predstavenie a zhodnotenie čiastkových výsledkov a príprava hlavných publikačných výstupov projektu. Medzi vyše 30 účastníkmi zo 17 štátov boli viacerí svetovo uznávaní odborníci v tejto oblasti (napr. K. Pallagst, H. Mulligan, T. Wiechmann, P. Pinho, W. Schenkel, K. Schmiedler atď.). Súčasťou programu bola aj odborná exkurzia zameraná na novú bytovú výstavbu v Rači a obnovu nábrežia Dunaja v Bratislave pod vedením Dr. Horňáka. Tá zanechala u účastníkov, najmä tých ktorí v Bratislave ešte nikdy neboli, veľmi pozitívne dojmy. Podobne sa so záujmom stretla aj „obligátna“ večerná prehliadka centra mesta. Celý dvojdňový intenzívny program prebehol v príjemnej a súčasne pracovnej atmosfére.

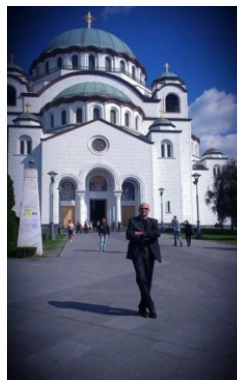
Na príprave stretnutia sa v rámci katedry podieľali okrem dr. Horňáka, aj p. Bartovicová a mladší kolegovia L. Málková, M. Richter a A. Sopkuliak.

Spoločné „foto“ účastníkov pracovného stretnutia počas exkurzie.

SEEMIG - Belehrad, 2013

V dňoch 19-20. septembra 2013 sa uskutočnil v Belehrade v krásnom hoteli Moskva míting medzinárodného projektu SEEMIG (Managing Migration and Its Effects in South-East Europe, podporený v rámci programu South East Europe). Na projekte participuje až osem európskych krajín a ďalšie tri tzv. pozorovateľské krajiny. Slovensko zastupuje Infostat a v rámci neho na projekte participuje ako člen panelu expertov a riešiteľ aj doc. Bleha. Spolu s Ing. Vaňom zastrešujú Workpackage 5 – populačné prognózy. Na mítingu, ktorý sa uskutočnil pri príležitosti polčasu riešenia projektu, prezentoval predpoklady prognóz a faktory neurčitosti populačných prognóz (najmä migrácie) v Stredovýchodnej Európe.

konferenčná atmosféra / neoddeliteľnou súčasťou bola prehliadka nádherného Belehradu. Na snímke pred jedným z najväčších pravoslávnych chrámov sveta

Pobaltie 2013

E. Džupinová, J. Rusnák

Druhý septembrový týždeň mal pre niektorých z nás prívlastok cestovateľský. V dňoch 6.9. až 15.9. sa konala už v poradí piata zahraničná exkurzia pod patronátom Dr. Labudu z Katedry krajinnej ekológie. Po minuloročných „krížových výpravách“ naprieč celým Nemeckom sa tento rok kormidlo otočilo na východ Európy. Názov tohtoročnej dobrodružnej výpravy bol výstižný – Pobaltie 2013.

Ak tento názov zameníme za „litasy“, laty“ a „zlote“, tak zistíme, že po viac ako 4400 km sme navštívili všetky krajiny Baltského mora: Poľsko, Litvu, Estónsko a Lotyšsko. Celá krajina nás ohromovala svojou jedinečnou baltickou faunou – borovicové lesy a brezové háje a unikátny mokraďový ekosystém a z pohľadu podnebia nám prialo priam luxusných 21°C a slnečné počasie. Osobne nás očaril ostrovný hrad Trakai v Litve, národný park Lahemaa v Estónsku a dva národné parky v Lotyšsku: Gaujas a Kemeris.

V tomto roku sa väčší priestor venoval aj mestským sídlam, postaveným poväčšine v architektonickom štýle Hansa, podobným tým, ktoré vidíme na severe Nemecka. Za zmienku stojí „mesto mladých“ Kaunas, „turistické mesto“ Sigulda, „prímorské a kúpeľné stredisko v jednom“ Pärnu, „študentské mesto“ Tartu a „vojenská pevnosť“ v meste Narva na hranici s Ruskom v Estónsku. Zaujímavosťou je fakt, že všetky hlavné mestá spomínaných krajín sú zapísané v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Nevšednou atmosférou pôsobilo miesto na severe Litvy, nazývané „Hora krížov“ ako symbol boja proti nedemokratickým režimom.

K týmto nezabudnuteľným lokalitám treba priradiť aj špeciálne gastronomické pochúťky (Cepelinai, Šaltibarščiai, Grybienė, ale tiež grilované pokrmy z diviny a rýb – milovníci mäsa si v týchto krajinách naozaj prídu na svoje) a širokú ponuku rôznych nápojov (kvasinkové pivo, bylinkový likér Rīgas Melnais balzams).

Na záver môžeme skonštatovať, že vrelo odporúčame tento „trip“. A ak by mal niekto aj reálny záujem, pridávame aj špeciálnu budúcoročnú ponuku: http://www.krajinnaekologia.sk/sk/Exkurzia_Pobaltie_2014/

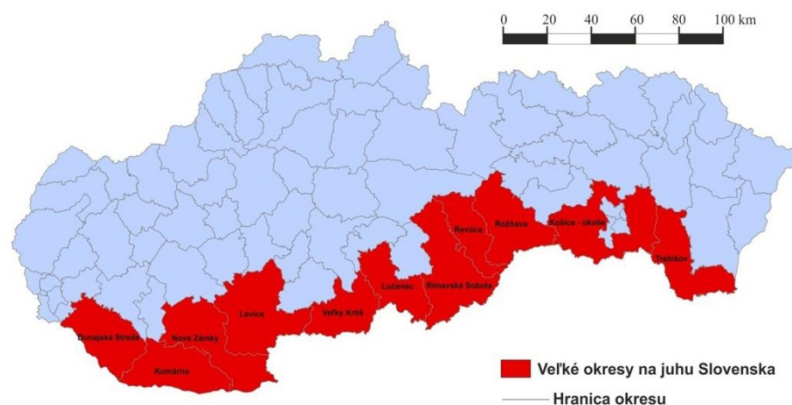

Vládny program ESO vo svetle vedeckej diskusie

M. Šuvada

V súvislosti s reformou štátnej správy známou pod skratkou ESO (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená štátna správa) boli organizované viaceré vedecké semináre pod záštitou akademickej obce (Ústav verejnej správy VŠEMvs) či zákonodarnej moci (Národná rada SR). Mali sme možnosť zúčastniť sa týchto seminárov i aktívne na nich vystúpiť, pričom možno skonštatovať, že odborníci na verejnú správu ako aj zástupcovia ZMOS, či Únie miest majú k pripravovanej reforme viaceré vážne výhrady. Nielen na poseminárových workshopoch sme mali možnosť vidieť, že zástupcovia Ministerstva vnútra, ktoré zastrešuje reformu, akosi nemajú záujem zohľadniť odborníkmi predkladané návrhy na riešenie problematických častí reformy. Docent Slavík z geografického pohľadu upozorňoval najmä na nelogický návrat k nevhodne členenému modelu okresov, najmä čo sa týka veľkých okresov južného Slovenska (viď. Mapa). Takto navrhovaná sieť miestnych orgánov štátnej správy a ich teritoriálna pôsobnosť neponúka vhodnú priestorovú dostupnosť štátnej správy. Tým nechceme povedať, že reforma je celá zlá, pretože by to nebola pravda.

Avšak ak chceme robiť reformu, tak je potrebné spraviť ju dobre, aby sa o pár rokov nemusela uskutočniť reforma reformy.

Vydarená medzinárodná konferencia pri príležitosti 70. výročia pôsobenia Transdanubian Research Institute Maďarskej akadémie vied v Pécsi

Koniec júna (27-28.6.2013) si vybral Transdanubian Research Institute v Pécsi za čas konania konferencie „Territorial Cohesion in Europe“ usporiadanej na počesť 70. výročia svojho vzniku. Ústav vznikol v turbulentných vojnových časoch v roku 1943, so zámerom rozvoja národnej, regionálnej a lokálnej identity, a aj ako výraz medzivojnovnej konsolidácie a geopolitických záujmov Maďarska. Po ťažkých začiatkoch (personálnych, finančných, priestorových) získalo pôsobenie ústavu nový rozmer v 50-tich rokoch, aj vďaka dôrazu na nové prístupy k rozvoju územia (vrátane vplyvu sovietskych modelov rozvoja, rajónovania, výrobných komplexov

a pod.). Zásadný význam malo jeho začlenenie do štruktúry Maďarskej akadémie vied. Postupom času sa vyformoval na uznávané centrum, ktoré nebolo len geograficky orientované. Vytvoril priestor ďalším príbuzným disciplinám. Ústav sa stal centrom výskumu zameraného na regionálny rozvoj v Maďarsku a postupne ho dopĺňali ďalšie pridružené centrá napr. v Békescsabe, Kecskeméte, či Györi. Medzinárodná pozícia ústavu sa posilnila najmä od 80-tich rokov minulého storočia, kedy bol jeho riaditeľom jeden z najznámejších maďarských geografov G. Enyedi. Silné prepojenie na medzinárodné výskumné aktivity sa ešte zvýraznilo po r. 1989. Ústav sa stal jedným z kľúčových reprezentantov maďarskej geografie, regionálneho výskumu, skúmania problémov v oblasti regionálneho rozvoja a regionálnej politiky, miestnej a regionálnej vlády. Ústav participoval na množstve projektov a jeho publikačná aktivita i celospoločenský vplyv sa znásobil. Tlak reality posledných rokov, nedostatku prostriedkov na vedu a výskum, nových prístupov k organizácii Maďarskej akadémie vied sa nevyhol ani tomuto ústavu. V r. 2011-2012 stráca svoju právnu subjektivitu a stáva sa súčasťou väčšieho celku ako samostatné oddelenie v rámci Centra ekonomických a regionálnych štúdií (Centre for Economic and Regional Studies) Maďarskej akadémie vied.

Táto zmena neohrozila fungovanie ústavu, vplyv na celkové fungovanie sa však bude dať zhodnotiť až po dlhšom čase. Organizátori samotnej konferencie sa svojej úlohy zhostili výnimočne. Okrem tradičnej pohostinnosti a organizačnej dokonalosti zaujal aj výber miesta konania, ktorým bol revitalizovaný a na nový účel „skonvertovaný“ niekdajší areál svetoznámej tradičnej fabriky na porcelán Zsolnay (Zsolnay Cultural Quarter). Tento inšpiratívny priestor zaujal všetkých účastníkov. Nielen na tomto priestore, ale aj na viacerých ďalších častiach mesta bolo cítiť veľa úsilia realizovaného v rámci aktivít súvisiacich so statusom Európskeho Hlavného mesta kultúry, ktorým bol Pécs v roku 2010. Konferencia bola veľmi úspešná po každej stránke. Podstatný podiel na jej úspechu mala dlhoročná, dnes už bývalá riaditeľka ústavu Ilona P. Kovács, ktorej touto cestou gratulujeme aj k menovaniu za členku Maďarskej akadémie vied.

Môže sa hrdiť titulom „akademická“, titulom, ktorý už u nás nepoužívame (ale viacerí si ešte pamätáme napr. významného geografa, niekdajšieho riaditeľa Geografického ústavu SAV, akademika Emila Mazúra). Samotná konferencia sa z vedeckej stránky, bez akýchkoľvek pochybností určite radí k najvýznamnejším organizovaným v tomto roku so zameraním na kohéziu, regionálny rozvoj, regionálnu vládu, či čerpanie európskych fondov na podporu regionálneho rozvoja. Organizátorom sa podarilo získať skutočných lídrov výskumu vo viacerých súvisiacich oblastiach. V pléne sme si mohli vypočuť svetových expertov na regionalizmus (M. Keating), priestorové a strategické plánovanie (L. Albrechts), európsku regionálnu politiku a eurofondy (J. Bachtler, W. Streitenberger, R. Leonardi), či politickú geografiu (A. Paasi). K ďalším „veľkým menám“, ktoré vystúpili na konferencii môžeme zaradiť napr. J. Scotta, R. Atkinsona, G. Dabinneta, M. Illnera, R. Capellina, G. Luxa, M.-C. Maurel, G. Horvátha, V. Silivestrovu a mnohých ďalších. Takmer 80 účastníkov z 22 krajín svedčí o skutočnej vedeckej udalosti. Dokumentuje to aj zborník príspevkov z konferencie, ktorý má vyše 500 strán a okolo 40 príspevkov. Vydanie takéhoto konferenčného zborníka s príspevkami prominentných autorov je v súčasnosti (v časoch scientometrie) už skôr výnimkou. Pozitívny prístup v tomto zborníku dokumentuje vysokú medzinárodnú prestíž, ktorý si ústav za roky svojho pôsobenia vydobyl. Na konferencii vystúpil s pozvaným príspevkom o regionálnej samospráve na Slovensku J. Buček. Napriek zmenám, ktoré oslabili pozíciu ústavu v štruktúre Maďarskej akadémie vied, treba popriať jeho pracovníkom veľa úspechov v ďalšej práci. V r. 2014 by ústav rád v podobnom duchu privítal na konferencii doktorandov a mladých, nádejných budúcich vedcov.

V plnom znení je zborník k dispozícii na stránke ústavu:

http://www.rkk.hu/hu/kiadvanyok/idegen_nyelvu_kiadvanyok/territorial_cohesion_in_europe.

Regionálna konferencia IGU v Kyote 2013

Ján Buček

Už niekoľko rokov býva najvýznamnejšou aktivitou organizovanou Medzinárodnou geografickou úniou (IGU) v „nekongresových rokoch“ regionálna konferencia. Právo na organizovanie tohtoročnej konferencie získali japonskí geografi a za miesto konania veľmi vhodne vybrali jednu z kolísk japonskej kultúry a spoločnosti a jedno z historických hlavných miest - Kjóto. Úvodom treba pochváliť profesionálnu, precíznu organizáciu a najmä veľkorysé priestory, v ktorých regionálna konferencia prebiehala. Registrácia už bola samoobslužná, na základe predchádzajúcej elektronickej registrácie doma (stačí na to čítačka čiarových kódov a tlačiareň). Konferenčné priestory Kyoto International Conference Center boli tie isté, v ktorých prebiehala známa

Kjótska konferencia a bol podpísaný tzv. Kjótsky protokol. Našťastie dobre klimatizované rokovacie sály dávali zabudnúť na unavujúce vysoké teploty a vlhkosť japonského leta. Cez prestávky rokovania sme však radi využívali na „zohriatie“ malebne upravené priestory okolia konferenčného centra.

Už začiatok konferencie dopadol pre slovenskú geografiu veľmi dobre. Slovensko získalo jednu z 11 zlatých medailí udelených na medzinárodnej geografickej olympiáde. Medzinárodná geografická olympiáda býva už tradične súčasťou predprogramu kongresov a regionálnych konferencií IGU. Súťaž končí udeľovaním zlatých medailí priamo počas otváracieho ceremoniálu kongresov, alebo regionálnych konferencií. S potešením sme sledovali dekorovanie aj jedného slovenského stredoškóla. So slovenskými študentmi boli na medzinárodnej geografickej olympiáde ďalší kolegovia z fakulty - prof. V. Lauko, prof. L. Tolmáči a dr. G. Zubriczký.

Jeden z prvých povinných bodov programu – otvorenie konferencie - mal vysoký oficiálny status. Na otvorení bol prítomný a s rozsiahlym príhovorom vystúpil japonský princ Akišino (sprevádzaný manželkou), ktorý je svojim vzdelaním prírodovedec a istý čas sa intenzívne venoval výskumu (okrem iného študoval zoológiu na Oxforde). Výsosti mimochodom v júni 2013 navštívili aj Slovensko. Účasť členov japonskej kráľovskej rodiny však znamenala doteraz na IGU kongresoch a konferenciách nevídané bezpečnostné opatrenia a zákaz fotografovania. Hoci sa nám viacerým podarilo do sály „prepašovať“ malé fotoaparáty, ani nás nenapadlo ich použiť počas prítomnosti „excelencií“ v sále, s čím sme pôvodne počítali. Cítili sme všetci, ktorých „omíňa“ v taške fotoaparát, že by to bola hrubá urážka. Otvorenie konferencie neušlo najvýznamnejším japonským médiám, vrátane hlavných televíznych správ. Konferencia bola nadmieru úspešná. Už počet účastníkov bol vysoký (1450). To je úctyhodný počet na regionálnu konferenciu IGU. Treba priznať, že to bolo aj vďaka početnému zastúpeniu vzťahujúcej sa japonskej geografickej komunity. Bola to však naozaj regionálna konferencia, keďže sa jej zúčastnil značný počet geografov zo širšie vnímaného regiónu východnej Ázie. Opäť sa potvrdila rastúca sila geografie v Číne, na Taiwane, v Kórejskej republike (Južná Kórea), ale i Indii. „Daleko“ to nemali ani početní účastníci z Austrálie, či Nového Zélandu. Z ostatných krajín mali tradične väčší počet účastníkov štáty ako USA, Veľká Británia, Nemecko, ale početná bola aj účasť z Ruska, či Poľska. Mohli sme si vypočítať prezentácie viacerých „hviezd“ aktuálneho, aj nedávneho geografického výskumu. Slovensko malo v Kjóte na svoje pomery pomerne bohaté zastúpenie (viac účastníkov ako napr. Rakúsko, či Maďarsko). Z našej katedry sa rokovania svojimi príspevkami v rôznych sekciách zúčastnili prof. P. Korec, Dr. M. Horňák a doc. J. Buček. Z Geografického ústavu SAV vystúpili v rokovaní špecializovaných sekcií prof. V. Ira a prof. J. Oľahel. Prof. Ira a doc. Buček viedli aj rokovanie v sekciách a zúčastnili sa aj rokovania s exekutívou IGU (zastupujú národný komitét a komisiu IGU pre Geography of Governance). Účasť na konferencii sme využili aj na zoznámenie sa s hlavnými pamiatkami a geografiou mesta Kjóto. Nemohli sme si nechať uniknúť príležitosť navštíviť aj neďaleké historické mesto Nara. Záver konferencie sa už niesol v duchu rekapitulácie výsledkov, udeľovania ocenení významným geografom, ako aj prezentácie budúceho dejiska svetového kongresu (Peking 2016) a regionálnych konferencií IGU (Krakow 2014, Moskva 2015).

Najmä miesta nadchádzajúcich regionálnych konferencií núkajú väčšie možnosti pre početnejšiu účasť a prezentáciu slovenskej geografie (vrátane viacerých pred a post konferenčných seminárov).

Prof. Korec a Dr. Horňák očarení japonskými kráskami v tradičnom odeve

Prezident IGU (V. Kolossov, tretí zľava) a „generalita“ japonskej geografie (organizačný výbor) víta účastníkov v prvý deň konferencie (za početnej prítomnosti médií)

Slovenskí účastníci pred vstupom do konferenčného centra

Exkurzia z humánnej geografie 2013

Martin Šuvada

Tak ako už býva zvykom na konci semestra sa uskutočnila Exkurzia z humánnej geografie a verejnej správy. Týždňový program exkurzie po Slovensku bol naozaj bohatý, veď na každý deň bola pripravená návšteva štyroch až piatich atraktívnych lokalít. K už tradičnému Podpoľaniu, Tatrám, Orave, či Liptovu sme tento rok pridali aj návštevu Košíc, Európskeho hlavného mesta kultúry 2013. V Košiciach programu dominovala akcia Košice-tancujúce mesto, kde padol rekord v tancovaní folklórneho tanca Karička. Z verejnosprávneho programu by som vypíchal hlavne návštevu Liptovského Hrádku, kde nás prijal primátor a geograf Mgr. Branislav Tréger, ktorý študentov oboznámil s problematikou vedenia mesta. Zaujímavá bola aj návšteva Starej Bystrice na Kysuciach, kde sme v praxi videli ukážkové fungovanie samosprávy a to vonkoncom nepreháňam. To čo sa podarilo tímu

šikovných ľudí v Starej Bystrici za pár rokov dokázať je obdivuhodné. Z turistickej časti exkurzie spomeniem túru k Popradskému plesu, či výstup na Pustý hrad. Exkurzia bola zakončená už tradične na severnom Záhorí.

VŠETKO NAJLEPŠIE!

Juraj Majo

Hoci by sa zdalo, že čas je v akademickom prostredí meraný začiatkom a koncom semestrálnej výučby, termínmi skúšok, štátnic či konferencií, nie je tomu celkom tak. Keďže našťastie stále tvoria väčšinu osadenstva katedry ľudské bytosti, tak čas najvýraznejšie odmeriava vek. Jedným z takýchto príjemných okamihov, kedy vedúcemu našej katedry doc. Jánovi Bučekovi čas odmeral peknú polstoročnicu, sme si spolu s kolegami z domácej katedry i zo spriatelených pracovísk pripomenuli 2. júla v hermetickom prostredí Amosu. Z množstva srdečných gratulácií vyberáme a radi zopakujeme to najdôležitejšie: zdravie, lásku, šťastie a radosť nielen v pracovnom ale aj v osobnom živote!

O HĽADANÍ PRÍBEHU GEOGRAFIE NA SLOVENSKU

ON A MASTER NARRATIVE OF SLOVAK GEOGRAPHY

Peter Kárpáty

Žijeme dobu, ktorá ponúka impulzy pre zorientovanie sa v histórii vedy, tej geografickej nevynímajúc. Niektoré sú viditeľné, komunikované, iné sa dajú vytušiť a ostávajú skryté. Je tu séria výročí geografických pracovísk, jubileá učencov z pomyselného Panteónu slovenskej geografie, alebo pripomienky vydania kľúčových textov. Na druhej strane si mnohí uvedomujeme, že v histórii geografie na Slovensku budeme (zatiaľ!) ťažko hľadať nositeľov medzinárodných ocenení modernej doby, profesorov popredných výskumno-vzdelávacích geografických centier. Aj v „najhrubších knihách histórie geografie“ sa s mnohými menami geografov spod Tatier stretneme skôr výnimočne a epizódne, ako napríklad s menami geografov pochádzajúcich z početnejších národov. No napriek absencii výraznejších individuálnych úspechov slovenskej geografie si kontinuálne pripomínáme tradíciu, ktorú podobne, ako v iných národných geografiách, personalizujeme, alebo inštitucionalizujeme.

Dôvody pre preniknutie do histórie vedy môžu byť aj osobnejšie, napr. reflexia a obavy z prejavov v komunite geografie (*ignorácia, mlčanie, neodôvodnená selektívnosť, zabúdanie, rezignácia na pramenné práce, morálny relativizmus, hrdinská geografická veda,...*). Záujem o históriu podporujú možno aj praktické dôvody prameniace zo stavu (aspoň nám známeho) vedy ako takej. Súbor textov českých, slovenských, poľských, maďarských a výnimočne aj anglosaských autorov glosujúcich históriu (resp. vývoj, trendy, ...) slovenskej geografie nie je zanedbateľný, avšak postupy a prístupy *historizácie* geografie sa zatiaľ hlbšie nerozvíjali. A napriek kvantite prác nemáme veľa poznatkov o tom, ako geografi na Slovensku mysleli, vedu robili a v konkrétnych obdobiach sa prejavovali. Ak odhliadneme od cirkulujúcich orálnych histórií, ktoré ovplyvňujú formovanie naratívu histórie vedy, tak z viacerých doposiaľ publikovaných textov vyplýva, že slovenská geografia má problém („oficiálne“) kontextuálnej a aj faktografickej povahy. A možno históriu je treba chápať aj ako pripomenutie si ľudí, ktorí sa odboru upísali a ktorí sa, z rôznych príčin vytratili, alebo vytrácajú z povedomia nastupujúcich generácií. Je to šanca na preklenie „balkanizácie“ geografie, prejavujúcej sa aj v slovenských geografiách (sic!)?

Sme schopní poznaním histórie a spôsobov myslenia v odbore rekonceptualizovať a korigovať súčasné myslenie a vyvarovať sa omylov? ...Nie sme stúpenkami apokalyptickej vízie a ani obhajcami lineárnej optiky minulých, či súčasných trendov slovenskej geografie. No pri putovaní a bádani v histórii geografie a jej tradícii nadobúdame pocit, že dozrieva čas zamyslieť sa a (verejne) diskutovať, aký význam má odkrývanie ďalších vrstiev mnohoúrovňovej a veľmi komplexnej problematiky, akou je história geografickej vedy. Teda aký má byť, či bude príbeh slovenskej geografie tejto doby? Ten bratislavský píše stránky svojej histórie práve 90 rokov (Geografický seminár FiF UK, 1923, prof. J. V. Daneš) a uplynulo 70 rokov od vydania prvej modernej vedeckej syntézy geografie Slovenska prof. Jána Hromádku (Hromádka, 1943).

Výber z literatúry:

- BAKER, A. R. (2003). *Geography and History: Bridging the Divide*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BECK, H. (1973). *Geographie: Europäische Entwicklung in Texten und Erläuterungen*. Freiburg: K. Alber.
- HEFFERNAN, M. (2011). Learned Societies. In *The SAGE Handbook of geographical Knowledge* (1. vyd., s. 109-125). Los Angeles; London; New Delhi; Singapore; Washington: SAGE.
- HROMÁDKA, J. (1943). Všeobecný zemepis Slovenska. In Ľ. Novák (Ed.), *Slovenská vlastiveda* (Zv. I, s. 83–332). Bratislava: SAVU.
- KÁRPÁTY, P., & MÁZOROVÁ, H. (2011). K vývoju atraktivity geografického a geovedného vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave. *Geographia Cassoviensis*, 5(2), 45-56.
- LUKNIŠ, M. (1983). K vývinu geografického poznávania Slovenska. *Geografický časopis*, 25(3), 225-46.
- LUKNIŠ, M. (1987). Prof. Jan Hromádka ako vedec, pedagóg a človek. *Geografický časopis*, 39(2), 137-147.
- MARTÍNEK, J. (2010). Čeští vědci na Slovensku: Geografický ústav Univerzity Komenského. *Kladyán*, 7(1-2), 22-28. Cit. 1. Marec 2011. Dostupné na Internetu: http://www.kladyan.cz/dwnl/201001/02_Martinek.pdf
- MARTÍNEK, J. (2010). Radost z poznání nemusí vést k uznání - Julie Moschelesová. In J. Martínek, & P. Vosahlíková (Ed.), *Cesty k samostatnosti. Portréty žen v éře modernizace* (s. 176–189). Praha: Historický ústav AV ČR.
- PAULOV, J. (1998). Niekoľko úvah o geografii na prelome 20. a 21. storočia a 2. a 3. tisícročia. *Folia Geographica (Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešoviensis. Prírodné vedy)*, 2 (30), 11-22.
- PAULOV, J. (2009). Niekoľko poznámok k vzťahu všeobecnej a regionálnej geografie v dejinách geografického myslenia. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 52, 3-10.
- TIBENSKÝ, J., & URBANCOVÁ, V. (2003). *Slovensko očami Európy 900 - 1850*. Bratislava: Academic Electronic Press.
- TIMÁR, J. (2009). Communist and Post-Communist Geographies. In R. Kitchen, & N. Thrift (Ed.), *International Encyclopedia of Human Geography* (s. 214-220). Elsevier.
- TRÁVNÍČEK, D. (1994). *Sto let České geografické společnosti* (1.. vyd.). Praha: Nakladatelství České geografické společnosti.
- URBÁNEK, J. (1996). Návrat k počiatkom. In A. BEŽÁK, J. PAULOV, & M. Zaňko (Ed.), *Luknišov zborník 2 : Vybrané referáty z vedeckej konferencie usporiadanej pri príležitosti nedožitých 80.narodenín Prof. RNDr. Michala Lukniša, DrSc.* (s. 169-174). Bratislava: Geografický ústav.
- WITHERS, C. W. (2011). Geography's Narratives and Intellectual History. In J. A. Agnew, & D. N. Livingstone (Ed.), *The SAGE handbook of geographical knowledge* (s. 39-50). Los Angeles; London; New Delhi; Singapore; Washington DC: SAGE.

Odišiel významný maďarský geograf profesor György Enyedi (1930-2012)

Pred rokom (10. septembra 2012), vo veku 82 rokov zomrel asi najvýznamnejší maďarský geograf druhej polovice 20. storočia a začiatku 21. storočia profesor György Enyedi. Keďže patril k priateľom mnohých slovenských geografov, zaslúži si krátku spomienku.

Hoci pôvodne vyštudoval ekonómiu, podstatným spôsobom ovplyvnil rozvoj maďarskej geografie a regionálnej vedy. Výrazne sa zapojil do posilnenia personálneho a inštitucionálneho rámca geograficky a regionálne orientovaného výskumu a vzdelávania (najmä vďaka nemu existuje v Maďarsku sieť pracovísk regionálneho výskumu napr. v Pécsi, Györi...). Odborne vyrástol na v tých časoch dynamicky sa rozvíjajúcej problematike geografie poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a vidieckych sídiel (dlhší čas predsedal komisii IGU pre vidiecky rozvoj). Postupne sa však výrazne etabloval aj v oblasti geografie sídiel, urbánnej geografie a problematike regionálneho rozvoja. Osobne napísal a editoval niekoľko desiatok monografií, podieľal sa na vychádzaní mnohých vedeckých časopisov (viaceré spoluzakladal) a vydal vyše 300 článkov (bol ďaleko najcitovanejším maďarským geografom). Ako jeden z mála geografov niekdajšieho „východného bloku“ sa výrazne presadil aj v globálnom meradle. Jeho osobná reputácia umožnila, že v rokoch 1984-1992 bol viceprezidentom Medzinárodnej geografickej únie (IGU). Bol zvolený, aj keď nebol oficiálnym kandidátom svojej krajiny. Z ďalších významných pozícií a ocenení spomeniem len niektoré – stal sa čestným členom 7 geografických spoločností v zahraničí, bol akademikom Maďarskej akadémie vied a aj jej podpredsedom, bol predsedom maďarského výboru pre UNESCO, významne spolupracoval s Open Society Institute, či CEU (Stredoeurópskou Univerzitou). Jeho celoživotný prínos pre geografiu IGU ocenila udelením výnimočného uznania - Laureat d'Honneur (v r. 2008 na kongrese IGU v Tunise).

Nemôžem obísť moje osobné spomienky. S profesorom Györgym Enyedim som sa zoznámil až začiatkom 90-tich rokov, keď už bol „veličinou“ svetovej geografie. Po viacnásobných náhodných krátkych rozhovoroch pri rôznych príležitostiach si pán profesor neskôršie vždy našiel čas porozprávať sa. Podobne sa to týkalo aj mnohých ďalších slovenských kolegov. György Enyedi mal totiž vždy veľký záujem o geografiu a geografov v pracujúcich v stredoeurópskom priestore. O Slovensku vedel veľmi veľa, vrátane mnohých slov, histórie i reálií. Poznal dobre celé generácie slovenských geografov. Boli sme potešení, keď prijal pozvanie na konferenciu, ktorú katedra organizovala v r. 2006 v spolupráci s komisiou IGU Geography of Governance. Keďže profesor Enyedi bol veľmi aktívny človek, stretávať sme ho mohli pomerne často, či už na podujatiach v Maďarsku, alebo v zahraničí. Hoci najmä posledné roky bolo očividné, že mu sily ubúdajú, stále bol aktívnym účastníkom konferencií a publikoval. Veľmi rýchlo odhalil prednosti, či nedostatky vedeckých príspevkov a projektov. Vždy vedel veľmi pregnantne hodnotiť aktuálnu situáciu nielen v Maďarsku, ale aj v mnohých iných krajinách, či vývoj v rôznych oblastiach života.

Zostáva si len želať, aby v tomto našom stredoeurópskom priestore vždy bol dostatok geografov s výraznou medzinárodnou reputáciou, veľkým entuziazmom, porozumením pre mnohostrannú spoluprácu a porozumenie, s veľkým záujmom o prácu mladších kolegov a ich podporu, s darom spájať a inšpirovať k tvorivej práci. Nemôžeme zabudnúť na jeho jemný intelektuálny humor a taktné vystupovanie. Taký bol podľa mňa György Enyedi....

J. Buček, 2013, s využitím Hungarian Geographical Bulletin, 59, 3, 2010.

Profesor Enyedi počas návštevy v Bratislave v r. 2006.

ODIŠIEL GEOGRAF EMIL ŠÍPKA*Peter Kárpáty*

V marci tohto roku sme sa dozvedeli zo o odchode geografa, vedca, bývalého vysokoškolského pedagóga Univerzity Komenského (Katedra geografie Pedagogickej fakulty v Trnave), náruživého fotografa rodného kraja a do posledných chvíľ života vitálneho doc. RNDr. Emila Šípku, CSc. (*23. 12. 1932 Liptovská Osada, okr. Ružomberok – †17.2. 2013 tamtiež). Docent Šípka bol absolventom pedagogického zamerania geografie (biológia-geológia-zemepis) na Prírodovedeckej fakulte UK, neskôr doplneného o štúdium ekonomickej geografie, ukončeného rigoróznou prácou (1969). Na Katedre ekonomickej geografie PRIF UK obhajil kandidátsku prácu venovanú sociálnej infraštruktúre (1979). Docentom bol menovaný na Vysokej škole dopravy a spojov (predchodkyňa dnešnej Žilinskej univerzity), kde pracoval od r. 1982 až do odchodu na odpočinok. Odborne sa venoval problematike regionálnej dochádzky a odchádzky do zamestnania, geografii infraštruktúry (dopravná aj sociálna), geografii cestovného ruchu a aj prispel aj k metodike a didaktike geografie. Študoval rozmiestnenie a fungovanie sociálnej a technickej infraštruktúry Slovenska a jeho regiónov (Liptov, Banská Štiavnica). Po odchode z aktívneho akademického života sa venoval regionálnej histórii, genealógii vidieckych rodov, vrátane rómskych komunit (vydával ich ako samizdaty), tiež cirkevným a regionálnym dejinám Liptovskej Osady a širšieho okolia.

Zostavili: Bačík, V. , Polonyová, E., Miláčková, M.,